

گزارش جلسه کارگروه تخصصی کارشناسی دبیرخانه شورای گفت و گوی استان خراسان رضوی

عنوان جلسه: بیست و ششمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی
ارائه پیشنهادات دستگاه های اجرایی و بخش خصوصی استان پیرامون تهیه و تدوین فهرست جامع شاخص ها و لزوم جمع و یکپارچه سازی سامانه های الکترونیکی و ایجاد ارتباط بین آنها و کاهش تعدد سامانه های مرتبط بر حوزه اقتصادی و جمع بندی نهایی آنان در قالب ایجاد یک سامانه جامع مورد استفاده فعالین و بنگاه های اقتصادی.

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۵/۲۴

روز: چهارشنبه

حاضرین در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، اداره کل امور مالیاتی خراسان رضوی، معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی مشهد، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان خراسان رضوی، اداره کل استاندارد استان خراسان رضوی، اداره کل تامین اجتماعی استان خراسان رضوی، اداره کل حفاظت محیط زیست استان خراسان رضوی، اداره کل گمرک مشهد، اداره کل ثبت اسناد و املاک خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکهای استان، اداره کل ارتباطات و فناوری اطلاعات خراسان رضوی، شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه خراسان رضوی، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، خانه صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی، نظام صنفی رایانه ای استان خراسان رضوی.

غائبین در جلسه:

اتاق اصناف مشهد، اتاق تعاون استان خراسان رضوی، کمیسیون توسعه صادرات اتاق، کمیسیون مدیریت واردات و بازرگانی داخلی اتاق.

دستور جلسه:

• ارائه پیشنهادات دستگاه های اجرایی و بخش خصوصی استان پیرامون تهیه و تدوین فهرست جامع شاخص ها و لزوم جمع و یکپارچه سازی سامانه های الکترونیکی و ایجاد ارتباط بین آنها و کاهش تعدد سامانه های مرتبط بر حوزه اقتصادی و جمع بندی نهایی آنان در قالب ایجاد یک سامانه جامع مورد استفاده فعالین و بنگاه های اقتصادی.

خلاصه مذاکرات

دستور کار: ارائه پیشنهادات دستگاه های اجرایی و بخش خصوصی استان پیرامون تهیه و تدوین فهرست جامع شاخص ها و لزوم جمع و یکپارچه سازی سامانه های الکترونیکی و ایجاد ارتباط بین آنها و کاهش تعدد سامانه های مرتبط بر حوزه اقتصادی و جمع بندی نهایی آنان در قالب ایجاد یک سامانه جامع مورد استفاده فعالین و بنگاه های اقتصادی.

در بیست و ششمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی که با دستور کار ارائه پیشنهادات دستگاه های اجرایی و بخش خصوصی استان پیرامون تهیه و تدوین فهرست جامع شاخص ها و لزوم جمع و یکپارچه سازی سامانه های الکترونیکی و ایجاد ارتباط بین آنها برگزار شد، بر کاهش سامانه های مرتبط بر حوزه اقتصادی و جمع بندی نهایی آنان در قالب ایجاد یک سامانه جامع مورد استفاده فعالین و بنگاه های اقتصادی، تاکید گردید.

«علی اکبر لبافی»، رئیس این دبیرخانه در ابتدای نشست اظهار کرد: دستور کار جلسه مرتبط با تعدد سامانه های مرتبط با حوزه اقتصادی بخش خصوصی و دولتی است. یکی از گلایه هایی که وجود دارد، مربوط به تعدد سامانه های دولتی در حوزه اقتصادی بوده که بنگاه های اقتصادی هر روزه با آنها سروکار دارند. این تعداد سامانه های دولتی مشکلاتی از جمله افزایش

هزینه‌ها و اتلاف وقت برای بنگاه‌های اقتصادی ایجاد کرده است. طبق بررسی‌های اولیه، حداقل بیش از ۵۰ سامانه در حوزه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی وجود دارد که هر یک از سامانه‌ها، تکالیفی را برای واحدهای اقتصادی معین نموده‌اند. رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگویی دولت و بخش خصوصی استان تصریح کرد: شاخص ارزیابی محیط کسب‌وکار بانک جهانی که تا سال ۲۰۲۰ منتشر می‌شد، بر اساس مولفه‌های سهولت انجام کسب‌وکار تعریف شده بود و تنها مسائلی همچون ورود به کسب‌وکار در آن مورد توجه قرار می‌گرفت؛ اما در حال حاضر بانک جهانی با تعریف شاخص آمادگی کسب‌وکار بر خلاف شاخص قبلی، علاوه بر ورود به کسب‌وکار تقریباً تمام متغیرهای محیط کسب‌وکار را مورد توجه قرار می‌دهد. لبافی ادامه داد: بنابراین برای کاهش هزینه‌ها، اتلاف منابع و بهبود رتبه ایران در شاخص جدید بانک جهانی که می‌تواند معرف فضای کسب‌وکار در ایران و مبنایی برای سرمایه‌گذاری خارجی باشد، بسیار ضروری است که مسائل مربوط به سامانه‌ها و سهولت فرآیندهای کسب‌وکار مورد بازبینی و آسیب‌شناسی قرار گیرند.

وی با بیان اینکه از ۵۰ سامانه مذکور تنها در سازمان امور مالیاتی بیش از ۱۴ عنوان سامانه مختلف وجود دارد، تصریح کرد: شاید در عمل برخی از این سامانه‌ها با یکدیگر هم‌پوشانی در نام یا کارکرد داشته باشند؛ اما این موضوع موجب ایجاد پیچیدگی و گمراهی در فرآیندهای کسب‌وکارها شده است.

رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگویی دولت و بخش خصوصی استان افزود: در گذشته، موضوع دولت الکترونیک با هدف کاهش هزینه ارائه خدمات و کاهش هزینه‌های کسب‌وکار و دستیابی به یک طرح جامع جهت توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در سطح کلیه دستگاه‌های اجرایی و جلوگیری از دوباره‌کاری و موازی‌کاری و بهره‌مند شدن دستگاه‌ها از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های یکدیگر بود. مطابق ماده ۳ قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی مصوب ۱۴۰۱، کارگروه‌های تعامل‌پذیری دولت الکترونیک مصوباتی داشتند تا بتوانند یکپارچه‌سازی را دنبال و به نتیجه برسانند. در ماده ۱۰ این قانون، طی یک طبقه‌بندی ۲۷ گانه برای ۲۷ دسته از اطلاعات، دستگاه متولی تعیین شده است.

لبافی با بیان اینکه طبقه‌بندی مشخصی از فهرست سامانه‌های حوزه فعالیت کسب‌وکارها براساس لیست خدمت قابل ارائه از طریق دستگاه‌های اجرایی وجود ندارد، افزود: همچنین هیچ‌گونه آمار تجمیعی از تعداد سامانه‌های راه‌اندازی‌شده در دولت به تفکیک دستگاه‌ها منتشر نشده و مرجع آماری که اطلاعات تمامی سامانه‌ها در آن به تفکیک دستگاه اجرایی و تعریف خدمات قابل ارائه از سوی هر سامانه به صورت راهنمای کسب‌وکارها ارائه شود، وجود ندارد. این طبقه‌بندی بر اساس خدمت، حتی درون دستگاه‌ها نیز انجام نشده است.

وی اضافه کرد: بسیاری از این سامانه‌ها هم‌پوشانی داشته و در نهایت هزینه را افزایش می‌دهد. در برنامه هفتم توسعه این موضوع وجود داشته و مطابق با بند «ت» ماده ۱۰۷ برنامه هفتم توسعه، وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی موظفند به منظور هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک، سامانه‌های موازی الکترونیکی را حذف کنند. بر اساس این مصوبه، به منظور هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک، وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی موظفند نسبت به طراحی و راهبری سامانه‌های

مشترک در ستاد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مستقل و حذف سامانه‌های موازی در چهارچوب برنامه تحول رقومی (دیجیتال) خود، اقدام نموده و آن را به مرحله اجرا در آورند.

لزوم تفویض اختیار به استان‌ها در راستای تجمیع سامانه‌ها

در ادامه «مهدی وطن پرست»، رئیس گروه تولید استانداری خراسان رضوی خاطرنشان کرد: در بحث دولت الکترونیک، عمدتاً سه هدف پیگیری شده است. یک موضوع جلوگیری از مراجعه حضوری، هدف دیگر کاهش هزینه‌ها و هدف سوم، مدیریت زمان بود. بر این اساس، سامانه‌های دولتی دستگاه‌های اجرایی، باید زمان ارائه خدمت را به حداقل می‌رساند. وی افزود: موضوع تعدد سامانه‌ها که در حال حاضر به یک راه‌حل اولیه برای هر سازمان در انجام امور تبدیل شده، باید از طریق قانونی پیگیری و ممنوع شود. در این زمینه ضروری است اختیارات لازم به استان‌ها تفویض شود. عدم انعطاف پذیری سامانه‌ها در هنگام بروز مشکلات نیز از مواردی است که باید مورد پیگیری قرار گیرد.

لزوم بررسی بیشتر سامانه‌های اقتصادی

سپس «علی‌اکبر زورمند بهرامی»، رئیس اداره فناوری اطلاعات اداره کل ارتباطات و فناوری اطلاعات خراسان رضوی گفت: ارتباطات زیرساختی بخشی از سامانه‌ها، در بحث توسعه دولت الکترونیک به وجود آمده است؛ یعنی قالب پنجره واحد خدمات هوشمند که به معنای ایجاد یک سیستم یکپارچه اتصال به سامانه‌های دولت به یکدیگر است، ساختاری را به وجود آورده که افراد می‌توانند بدون احراز هویت بین سامانه‌های مشترک جابه‌جا شوند.

وی ادامه داد: تمام خدمات و سامانه‌های مربوط به ساختارهای کلان کشور در این پنجره واحد تعریف شده است؛ حدود ۴۰۰۰ خدمت به صورت دیجیتال وجود دارد که تنها ۲۰ درصد آن هوشمند شده است. اما اگر بخواهیم از دیدگاه اقتصادی به این مسئله بپردازیم، نیاز است بررسی شود که این سامانه‌ها چه ارتباطاتی دارند و آیا در ساختار دستگاه کلان تعریف شده‌اند یا خیر.

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگویی دولت و بخش خصوصی استان نیز در ادامه تاکید کرد: در بند «ت» ماده ۱۰۷ قانون برنامه پنجساله هفتم نسبت به طراحی و راهبری سامانه‌های مشترک در واحدهای ستادی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مستقل و حذف سامانه‌های موازی در چهارچوب برنامه تحول رقومی (دیجیتال) خود اقدام و اجرایی شود.

وی افزود: در تبصره بند بعدی نیز گفته شده که به منظور پرهیز از موازی‌کاری و صرفه‌جویی در هزینه‌های دولت در طول سال‌های برنامه، راه‌اندازی هرگونه سامانه جدید با گستره ملی و فرابخشی صرفاً پس از کسب مجوز از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی امکان‌پذیر است؛ یعنی وزارت ارتباطات مسئول این حوزه بوده و باید نیازسنجی و بررسی زیرساخت‌ها را انجام دهد.

زورمند بهرامی، رئیس اداره فناوری اطلاعات اداره کل ارتباطات و فناوری اطلاعات استان نیز در این خصوص عنوان کرد: این موضوع در خصوص سامانه‌های جدیدی است که دستگاه‌ها قصد ایجاد کردن آن را دارند. سامانه‌ها در سطح کلان در ابتدا باید توسط دستگاه مادر معرفی شود و در سطح استان اختیاراتی در این زمینه وجود ندارد.

وی ادامه داد: مطالبه بخش خصوصی هوشمندسازی سامانه‌ها بوده و این موضوع، قابلیت پیگیری در کارگروه تعامل‌پذیری دولت را دارد.

در بخش دیگری از این جلسه «امیرمهدی مرادی»، دبیر انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی بیان کرد: دلیل به وجود آمدن دولت الکترونیک، حذف امضاهای طلایی و کاهش تعداد کارمندان دولت و کوچک‌تر کردن بدنه آن بود؛ اما این اتفاق در سیستم‌های دولتی ما نیفتاد. در حال حاضر سامانه‌های متعددی در داخل هر وزارتخانه داریم و حتی سامانه‌های داخلی وزارتخانه‌ها با یکدیگر ارتباط ندارند.

لزوم فرهنگ‌سازی جهت دست یافتن به دولت الکترونیک

در ادامه «مجتبی مسکنی»، معاون اداره کل امور مالیاتی استان اظهار کرد: ۱۴ سامانه در سازمان امور مالیاتی وجود دارد که بخشی از آن قطعاً به موجب قانون است و بخشی دیگر به جهت ارائه خدمت‌رسانی بهتر ایجاد شده است. اداره امور مالیاتی یک درگاه برای مودیان دارد؛ اما به سامانه‌های مختلف متصل است؛ اگر بخواهیم سامانه‌هایی که داده‌محور هستند حذف کنیم، باید ببینیم چه روشی می‌توان به کار برد؟

وی بیان کرد: در تجمیع سامانه‌ها باید به الزامات قانونی نیز توجه شود، به عنوان مثال اداره مالیات و تامین اجتماعی در موضوع حقوق و دستمزد از دو منظر لیست حقوق را می‌بینند و بررسی می‌کنند.

در بخش دیگری از این جلسه «سید مرتضی مجتهدزاده»، رئیس اداره فلزی اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی و «علیرضا فاطمی»، کارشناس سامانه تجارت اداره کل صمت خراسان رضوی اظهار کردند: وجود سامانه‌های مختلف در اداره صمت، نتیجه ادغام‌های متعدد در این وزارتخانه است. یکی از مشکلات اصلی مردم، عدم اتصال کامل و ارتباط نگرفتن با سامانه‌ها است. تمام اتفاقات از جمله احراز هویت در mojavez.ir انجام می‌شود؛ اما سامانه‌ها به دلیل عدم تمایل به شفافیت، به یکدیگر متصل نشدند؛ برای تحقق این مهم، باید یک سیاست بالادستی وجود داشته باشد تا هوشمندسازی و شفاف‌سازی انجام شود.

ایشان خاطرنشان کردند: برخی از سامانه‌های وزارت صمت تخصصی است؛ به عنوان مثال، سامانه کاداستر مجموعه سامانه‌های وزارت معادن سابق بوده است.

تجمیع سامانه‌ها با یکدیگر مشکلات متعددی برای کشور به وجود می‌آورد

سپس «سید جواد موسوی»، مسئول فناوری اطلاعات جهاد کشاورزی خراسان رضوی گفت: با مصوبه شورای عالی فضای مجازی، سامانه‌های ادارات کل جهاد کشاورزی به یک پنجره واحد کشوری تبدیل و در حال حاضر ۳۵۰ مجوز در آن صادر می‌شود.

وی افزود: درگاه ملی مجوزها تمام سامانه‌های وزارتخانه‌ها را کنترل کرده و در حال حاضر این درگاه با ثبت درخواست مجوز از هر نقطه کشور طبق قانون پس از ۱۶ روز جوابیه را ارائه می‌دهد. تجمیع سامانه‌ها با یکدیگر مشکلات متعددی

برای کشور به وجود می‌آورد. به طور مثال، اگر این سامانه هک یا اطلاعات آن جابه‌جا شود یا زیرساخت آن با مشکل مواجه گردد، مشکلات عدیده‌ای ایجاد خواهد شد.

در ادامه لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگویی دولت و بخش خصوصی استان اظهار کرد: سامانه‌های موجود که با حوزه اقتصاد مرتبط است، اطلاعات مکرر و موازی دارد. تکرار وارد کردن اطلاعات هزینه‌بر و وقت‌بر است. ما در استان باید یک بسته پیشنهادی اصلاحی بدهیم تا مشکلات مطروحه حل شود.

وی اضافه کرد: باید در خصوص حذف مکررات و تفویض اختیارات استانی به نتیجه رسیده و آن را پیگیری کنیم. رویه‌هایی از گذشته وجود دارد که این رویه‌ها در این استان هزینه‌ساز است و می‌توان از طریق هم‌افزایی این مشکلات را حل کرد. باید درباره نحوه جمع‌آوری اطلاعات و اطلاعات موجود در هر سازمان به یک جمع‌بندی برسیم.

لزوم آموزش و یادگیری استفاده از سامانه‌ها در کشور

«طلعت سادات شریعت‌زاده»، رئیس اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری مشهد در بخش دیگری از این جلسه، از اهمیت آموزش و یادگیری استفاده از این سامانه‌ها در ادارات مختلف سخن گفت و اذعان کرد: از سال ۱۳۹۲ که ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری مشهد به یک اداره مستقل تبدیل و از مرکز استان تمرکززدایی شد، بانک‌ها برای افتتاح حساب و استعلام مدیران با ما مکاتبه می‌کنند؛ یعنی روزانه حدود ۳۵ تا ۵۰ استعلام از بانک‌های متعدد داریم. از ابتدای شهریور سال گذشته امضای آگهی‌های شرکت‌ها و تمام خدمات سطح شرکت‌ها به صورت غیرحضورى شد و امضا با توکن انجام می‌شود؛ اما هنوز پس از یک سال برای ما استعلام می‌آید که چرا آگهی مهر و امضای گرم ندارد. سپس «وجیهه آرمانی»، نماینده اداره کل امور اقتصاد و دارایی استان اظهار کرد: در مجوزها موضوع شفاف‌سازی اهمیت زیادی دارد. در درگاه ملی مجوزها هنوز می‌بینیم مدارک اخذ شده از متقاضی متفاوت از اسناد ذکر شده در درگاه است که این موضوع غیرقانونی است.

وی اضافه کرد: اگر قانون و بخشنامه وجود دارد و در استان مدارک دیگری غیر از مدارک ذکر شده در درگاه جهت صدور مجوزها لازم است، می‌توان پیشنهاد اصلاح آن را ارائه نمود و اگر نیاز به یک استعلام است، درخواست این موضوع منتقل شود.

احصاء اطلاعات دریافتی دستگاه‌ها و حذف موازی‌کاری‌ها

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگویی دولت و بخش خصوصی استان در جمع‌بندی این دستور کار اظهار کرد: مدیران دستگاه‌های اجرایی مکلف هستند قوانین و مقررات محل کسب‌وکار را بررسی و پیشنهاد اصلاح بدهند. گلایه فعالین اقتصادی از سامانه‌های متعدد، وارد کردن اطلاعات تکراری و موازی است که این موضوع وقت‌گیر و هزینه‌بر بوده و می‌تواند در آینده مغایرت‌هایی به وجود بیاورد.

وی افزود: پیشنهاد می شود اطلاعات مورد نیاز در هر دستگاه طی مدت دو هفته بررسی شده و به اداره کل ارتباطات استان منعکس شود. موضوع دوم، دسترسی محدود دستگاه های استان به سامانه ها است که در این زمینه بایستی تفویض اختیار صورت گیرد.

پیشنهادهای و تصمیمات

شرح دستور کار: ارائه پیشنهادهای دستگاه های اجرایی و بخش خصوصی استان پیرامون تهیه و تدوین فهرست جامع شاخص ها و لزوم تجمیع و یکپارچه سازی سامانه های الکترونیکی و ایجاد ارتباط بین آنها و کاهش تعدد سامانه های مرتبط بر حوزه اقتصادی و جمع بندی نهایی آنان در قالب ایجاد یک سامانه جامع مورد استفاده فعالین

و بنگاه های اقتصادی

موضوع تعدد سامانه های دولتی که کسب و کارها هرروزه به منظور پیشبرد امور جاری خود با آنها مواجه هستند به یکی از چالش ها و دغدغه های اصلی این روزهای فعالان اقتصادی تبدیل شده است. در یک بررسی اولیه نه چندان جامع که از تارنمای وزارت خانه ها و سازمان های ذیربط صورت گرفته است حدود ۵۰ سامانه مختلف مرتبط با فعالیت های اقتصادی شناسایی شده است که در صورت بررسی دقیق تر تعداد این سامانه ها بسیار بیشتر خواهد بود.

شاخص ارزیابی محیط کسب و کار بانک جهانی (DB) که تا سال ۲۰۲۰ (بر اساس داده های سال ۲۰۱۹) منتشر می شد بر اساس مولفه های سهولت انجام کسب و کار تعریف شده بود و تنها مسائلی همچون ورود به کسب و کار در آن مورد توجه قرار می گرفت؛ اما در حال حاضر بانک جهانی با تعریف شاخص آمادگی کسب و کار (BR) بر خلاف شاخص قبلی، علاوه بر ورود به کسب و کار تقریباً تمام متغیرهای محیط کسب و کار را مورد توجه قرار می دهد.

بنابراین برای کاهش هزینه ها، اتلاف منابع، بهبود رتبه ایران در شاخص جدید بانک جهانی که می تواند معرف فضای کسب و کار در ایران و مبنایی برای سرمایه گذاری خارجی باشد، بسیار ضروری است که مسائل مربوط به سامانه ها و سهولت فرایندهای کسب و کار مورد بازبینی و آسیب شناسی قرار گیرند.

طرح ایجاد سامانه های دولتی در وزارتخانه ها، سازمانها و نهادهای مختلف ریشه در تعریف پروژه دولت الکترونیک دارد. پروژه ای که در سال ۱۳۹۶ با تعریف چارچوبی در سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات تعریف شد تا دستگاه های اجرایی ملزم به الکترونیک کردن خدمات های قابل ارائه شوند. با این هدف، دستگاه های اجرایی اقدام به احصا و دسته بندی خدمات قابل ارائه خود نمودند به نحوی که شناسنامه خدمت در این رویه مبنای ارائه خدمت، قرار گرفت و شهروندان، صاحبان کسب و کار، مؤسسات غیرانتفاعی، کارمندان و دولت های دیگر را به عنوان ذینفعان این خدمات در نظر گرفت؛ لذا می بایست مدل های زیر را در تعاملات مختلف مدنظر داشت:

- دولت به شهروند (G2C): مهمترین و گسترده ترین نوع کاربرد دولت الکترونیک، رابطه دولت با شهروند و بالعکس است.
- دولت به کسب و کار (G2B): این نوع رابطه، بعنوان یکی از اولین انواع روابط توسعه یافته که طی آن به نیازهای خاصی از جامعه کسب و کار توجه دارد. این خدمات که غالباً چندوجهی و در ابعاد مختلف هستند در برگیرنده خدمات دولت به بنگاه های اقتصادی که عرضه کنندگان کالا و خدمات، شریک، مشتری و گاه رقیب دولت نیز محسوب می گردند.

- **دولت به دولت (G2G):** این نوع رابطه به معنی ارتباط میان دستگاهی در یک دولت است که در آن عموماً نیاز به دسترسی مستقیم به پایگاههای اطلاعاتی وجود دارد.
- **دولت به مؤسسات غیرانتفاعی (G2N):** این نوع رابطه بین دولت‌ها و مؤسسات انتفاعی جهت برآورده نمودن نیازهای مؤسسات در حوزه های فعالیت آنها می‌باشد.
- **دولت به کارکنان (G2E):** این نوع رابطه بدین منظور طراحی شده است که اطلاعاتی را برای بخش عمومی ارائه کند (کارکنان دولتی) تا بتوانند از شبکه داخلی دولتی یا شبکه‌های خصوصی بر اطلاعات منابع انسانی دستیابی پیدا کنند. این اطلاعات می‌تواند شامل اطلاعات مربوط به بازنشستگی پرسنل، فرمهای درخواست، نظام پیشنهادات و ... باشد.

اهداف دولت الکترونیک

- کاهش هزینه ارائه خدمات و کاهش هزینه‌های کسب و کار
 - حذف محدودیت‌های زمانی و مکانی برای ارائه خدمات
 - حذف پیچیدگی‌ها و تعارضات فرایندهای ارائه خدمات
 - کاهش مراجعات شهروندان به نهادهای دولتی
 - ارائه اطلاعات دقیق و روزآمد از خدمات دولتی
 - افزایش کارایی در دستیابی به فرآیندها برای ارائه خدمات
 - امکان ایجاد معماری اطلاعاتی ملی در جریان یکپارچه‌سازی ساختار دولتی و در نتیجه دستیابی به زیرساختی برای مدیریت دانش در سطوح مختلف ملی و فراملی
 - دستیابی به یک طرح جامع جهت توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در سطح کلیه دستگاههای حکومتی و جلوگیری از دوباره کاری و موازی کاری و بهره مند شدن دستگاهها از توانمندیها و ظرفیت‌های یکدیگر
 - افزایش توان کنترلی حکومت
 - دسترسی متمرکز به خدمات
 - تعامل کارآمدتر با دولت
- این اهداف که در ارتباط با ذینفعان معنا می‌یابد، در برگیرنده سه دسته ذینفع از جمله شهروندان، بنگاه های اقتصادی و مؤسسات دولتی به عنوان ذینفعان دولت است.

نگاهی به وضع موجود:

مطابق با ماده ۳ قانون مدیریت داده ها و اطلاعات ملی مصوب ۱۴۰۱/۰۸/۱۰، کارگروه تعامل پذیری دولت الکترونیکی، مصوب شورای عالی فضای مجازی موظف است در تصمیم‌گیریهای خود به استثنای امر قضاء نسبت به اعمال سیاست‌ها و راهبردهای کلان و نظارت و مدیریت بر نحوه نگهداری، پردازش، دسترسی، یکپارچه سازی، امنیت و بویژه تبادل و به اشتراک گذاری داده ها و اطلاعات موضوع این قانون اقدام نماید. در ماده ۱۰ این قانون، طی یک طبقه بندی ۲۷ گانه برای ۲۷ دسته از اطلاعات، دستگاه

متولی مطابق با جدول زیر، تعیین شده است. در واقع میتوان گفت یکی از دلایل بحران تعدد سامانه ها، تفسیر اشتباه از دولت الکترونیک در ایران است؛ بدین صورت که در مسیر تحول دیجیتال، فرآیندها همچنان به صورت دستی و اصلاح نشده باقی مانده و تنها در قالب پلتفرمهای الکترونیک ارائه شده است و علیرغم ماده ۳ قانون مدیریت داده ها و اطلاعات ملی در میان دستگاههای اجرایی نگاه جامعی برای یکپارچه سازی سامانه ها وجود ندارد.

فهرست پایگاههای داده و متولیان مطابق با قانون مدیریت داده ها و اطلاعات ملی

ردیف	عنوان پایگاه داده ها و اطلاعات پایه	دستگاه متولی پایگاه
۱	پایگاه ملی هویت اشخاص حقیقی	سازمان ثبت احوال کشور
۲	پایگاه ملی هویت اشخاص حقوقی	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
۳	پایگاه نظام ملی نشانی گذاری مکان محور کشور	شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران
۴	پایگاه اطلاعات مکان اقامت اشخاص حقیقی	سازمان ثبت احوال کشور
۵	پایگاه اطلاعات مکان اقامت اشخاص حقوقی	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
۶	پایگاه شناسه کالا و خدمات	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۷	پایگاه وسائط نقلیه کشور	فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
۸	پایگاه شناسنامه خدمات دولت	سازمان اداری و استخدامی کشور
۹	پایگاه اطلاعات شبکه احراز هویت کاربران ارتباطی (شاهکار)	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی
۱۰	پایگاه اطلاعات و مدارک تحصیلی کشور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۱۱	پایگاه ملی اسناد و حدنگاری (کاداستر) کشور	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
۱۲	پایگاه ملی بیمه های سلامت کشور	سازمان بیمه سلامت ایران
۱۳	پایگاه اطلاعات دانش آموزی و مدارس	وزارت آموزش و پرورش
۱۴	پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۱۵	پایگاه اطلاعات مجوزهای کسب و کار کشور	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱۶	پایگاه ملی اطلاعات داده های باز کشور	سازمان فناوری اطلاعات ایران
۱۷	پایگاه ملی سلامت (پرونده الکترونیکی، نظام پزشکی، غذا و دارو)	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۸	پایگاه اطلاعات مالیاتی و مؤدیان کشور	سازمان امور مالیاتی کشور
۱۹	پایگاه اطلاعات مالی کشور	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۲۰	پایگاه اطلاعات خدمات بانکی و پولی کشور	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۲۱	پایگاه اطلاعات مکان محور کشور	سازمان برنامه و بودجه کشور
۲۲	پایگاه ملی اطلاعات و آمار کشور	مرکز آمار ایران
۲۳	پایگاه اطلاعات ثنا و سجل کیفری کشور	قوه قضائیه
۲۴	پایگاه اطلاعات تقسیمات کشوری	وزارت کشور
۲۵	پایگاه اطلاعات املاک و اسکان	وزارت راه و شهرسازی
۲۶	پایگاه اطلاعات نقشه کشور	سازمان نقشه برداری کشور
۲۷	پایگاه اطلاعات اوراق بهادار (کدال و سجام)	سازمان بورس و اوراق بهادار

در ادامه فهرستی از سامانه های متعدد موجود در تارنمای وزارتخانه ها و سازمان های ذیربط ارائه شده است که در یک بررسی اولیه حدود ۵۰ سامانه مختلف مرتبط با فعالیتهای اقتصادی، شناسایی شده است که در صورت بررسی دقیقتر تعداد این سامانه بسیار بیشتر خواهد بود:

فهرست سامانه های مختلف مرتبط با فضای کسب و کار

ردیف	نام سامانه	سازمان متولی	آدرس	فرایند کسب و کار مرتبط								
				ثبت شرکت	تولید	صادرات	واردات	رفع تعهد ارزی	بازاریابی	کارت بازرگانی	حمل و یبمه کالا	گمرکی
۱	سامانه جامع تجارت	وزارت صمت	https://www.ntsww.ir/			*	*	*	*	*	*	
۲	سامانه جامع انبارها	وزارت صمت	https://www.nwms.ir/			*	*					*
۳	سامانه پهن باند	وزارت صمت	https://behinyab.ir/		*	*	*					
۴	سامانه جام (صورت مالی)	وزارت صمت	jam.iacpa.ir		*		*					
۵	سامانه ایران کد	وزارت صمت	www.irancode.ir		*	*	*					*
۶	سامانه اینماد	وزارت صمت	https://enamad.ir/		*							
۷	سامانه تواتیران	وزارت صمت	https://www.tavaniran.ir/		*							
۸	سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری	وزارت صمت	https://mvcrs.ir/web/guest/main-page									*
۹	سامانه تدارکات الکترونیکی دولت	وزارت صمت	https://setadiran.ir/setad/cms									*
۱۰	سامانه تیکت	وزارت صمت	https://ticket.iranianasnaf.ir/									*
۱۱	سامانه کاداستر معدن	وزارت صمت	https://cadastre.mimt.gov.ir/default.aspx									*
۱۲	سامانه سامان	وزارت جهاد کشاورزی	https://www.samasat.ir/Account/Login?ReturnUrl=%2F									*

فرایند کسب و کار مرتبط										آدرس	سازمان متولی	نام سامانه	ردیف
سایر	گمرکی	حمل و بیجه کالا	کارت بازرگانی	بازاریابی	رفع تعهد ارزی	واردات	صادرات	تولید	ثبت شرکت				
	*									taavoni.mcis.gov.ir	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سامانه هوشمند تعاون	۱۳
								*		prkar.mcis.gov.ir	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سامانه جامع روابط کار	۱۴
*										https://tsk.mcis.gov.ir/Login	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سامانه تعیین صلاحیت و رتبه بندی شرکت های خدماتی، پشتیبانی و قتی مهندسی سراسر کشور	۱۵
								*		kardan.mcis.gov.ir	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سامانه کاردان (وزارت کار، رفاه و تامین اجتماعی)	۱۶
	*				*	*	*			http://imed.ir/	وزارت بهداشت	سامانه های IMED سازمان غذا و دارو	۱۷
	*									https://ttac.ir/	وزارت بهداشت	سامانه تینک سازمان غذا و دارو (TTAC)	۱۸
	*									dlabnet2.fda.gov.ir	وزارت بهداشت	سامانه شبکه ملی آزمایشگاهی سازمان غذا و دارو (LIMS)	۱۹
	*									ttac.ir	وزارت بهداشت	سامانه ثبت و ارزیابی تولیدکنندگان و واردکنندگان محصولات دارویی	۲۰
	*					*	*	*		https://www.mojavez.ir/	وزارت اقتصاد و دارایی	سامانه درگاه ملی مجوزها	۲۱
	*					*	*			https://epl.irica.ir/login?2	گمرک	سامانه پنجره ی واحد گمرکی	۲۲
	*					*	*			https://pcm.irica.ir	گمرک	سامانه جامع مدیریت پس از ترخیص	۲۳
	*					*	*			https://epl.irica.ir/TscViewPage?0	گمرک	سامانه تعیین ارزش کالا TSC	۲۴
			*			*	*		*			سامانه عدل ایران قوه قضائیه	۲۵
			*			*	*		*	https://www.rnk.ir/		سامانه روزنامه رسمی قوه قضائیه	۲۶

ردیف	نام سامانه	سازمان متولی	آدرس	فرايند كسب و كار مرتبط										
				ثبت شركت	توليد	صادرات	واردات	رفع تعهد ارزی	بازاریابی	کارت بازرگانی	حمل و بیمه کالا	گمرکی	سایر	
۲۷	سامانه صندوق ضمانت صادرات ایران	صندوق ضمانت صادرات ایران	egfi.ir			*								
۲۸	سامانه سازمان ملی استاندارد (ISOM)	سازمان ملی استاندارد	https://www.inso.gov.ir/		*	*	*							*
۲۹	سامانه قرنطینه	سازمان دامپزشکی	https://e.ivo.ir/Login_Required.aspx											*
۳۰	سامانه محیط زیست	سازمان حفاظت محیط زیست	https://iranemp.ir/login											*
۳۱	سامانه ثبت شرکتها	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	https://irsherkat.ssaa.ir/Design/Establishment.aspx	*		*								
۳۲	سامانه ثبت علائم تجاری و مالکیت صنعتی	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	iripo.ssaa.ir	*										
۳۳	سامانه بیمه تامین اجتماعی	سازمان تامین اجتماعی	https://account.tamin.ir/auth/login	*	*									
۳۴	سامانه حقوق و دستمزد	سازمان امور مالیاتی	https://salary.tax.gov.ir/	*	*									
۳۵	سامانه مودیان مالیاتی، معاملات قضایی، سامانه ثبت اظهارنامه عملکرد، سامانه ثبت مالیات بر ارزش افزوده	سازمان امور مالیاتی	https://tax.gov.ir/action/do/show/8	*	*	*	*	*						
۳۶	پنجره ملی خدمات موثمنند دولت	دولت	https://iran.gov.ir/		*									*
۳۷	سامانه ثبت انضای الکترونیک	دولت	https://www.gica.ir/portal/	*										
۳۸	سامانه نظارت ارزی (ستا)	بانک مرکزی	http://www.sanar.ate.ir/											
۳۹	نظام یکپارچه معاملات ارزی (نیم)	بانک مرکزی	https://www.cbii.ir/page/15722.aspx					*						*
۴۰	سامانه مدیریت الکترونیکی چک (چکاوک)	بانک مرکزی	https://www.cbii.ir/page/15722.aspx											*
۴۱	سامانه یکپارچه مدیریت اوراق بهادار (سیم)	بانک مرکزی	https://www.cbii.ir/page/15722.aspx											*

ردیف	نام سامانه	سازمان متولی	آدرس	فرایند کسب و کار مرتبط								
				ثبت شرکت	تولید	صادرات	واردات	رفع تعهد ارزی	بازاریابی	کارت بازرگانی	حمل و یبمه کالا	گمرکی
۴۲	سامانه حواله الکترونیک بین بانکی (سحاب)	بانک مرکزی	https://www.cbii.ir/page/15722.aspx	*								
۴۳	سامانه پایاپای الکترونیک (پایا)	بانک مرکزی	https://www.cbii.ir/page/15722.aspx	*								
۴۴	سامانه تسویه ناخالص آتی (ساتا)	بانک مرکزی	https://www.cbii.ir/page/15722.aspx	*								
۴۵	سامانه یکپارچه کارت بازرگانی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	https://sso.iccima.ir/			*	*		*			
۴۶	سامانه اصناف	اتاق اصناف	iranianasnaf.ir			*						
۴۷	سامانه مدیریت یکپارچه خدمات کنسولی (میخک)	وزارت امور خارجه	https://mikhak.mfa.gov.ir/form/landing.shtml	*								
۴۸	سامانه مبادلات مرزی	وزارت صحت	https://marz.taarco.ir/default	*								
۴۹	پنجره هوشمند مرکز توسعه تجارت الکترونیک	مرکز توسعه تجارت الکترونیک	https://sw.e-commerce.gov.ir/	*								
۵۰	پنجره واحد خدمات سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران	سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران	https://eservice.isipo.ir/	*								

چالش کسب و کارها در مواجهه با سامانه‌های دولتی:

۱- در یک نگاه کلی می‌توان مهمترین ایراد را به تعدد بیش از اندازه سامانه‌ها در یک سازمان، نهاد یا وزارتخانه وارد نمود. به طور مثال تنها در برخی موارد با سامانه‌های مختلف مواجه شده ایم که شاید در ظاهر برخی از این سامانه‌ها با یکدیگر همپوشانی در نام و یا کارکرد داشته باشند و لی در عمل موجب ایجاد پیچیدگی و گمراهی در فرآیندهای کسب و کارها شده است.

۲- طبقه بندی مشخصی از فهرست سامانه‌های حوزه فعالیت کسب و کارها بر اساس لیست خدمت قابل ارائه از طریق سازمان وجود ندارد. همچنین هیچ‌گونه آمار تجمیعی از تعداد سامانه‌های راه اندازی شده در دولت به تفکیک دستگاهها منتشر نشده است و مرجع آماری که اطلاعات تمامی سامانه‌ها در آن به تفکیک دستگاه اجرایی و تعریف خدمات قابل ارائه از

سوی هر سامانه به صورت راهنمای کسب و کارها ارائه شود، وجود ندارد. این طبقه‌بندی بر اساس خدمت، حتی درون دستگاهها نیز انجام نشده است.

مطابق با ماده ۲ قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی، سیاست‌گذاری و تصویب راهبردهای کلان نظام تولید، نگهداری، پردازش، دسترسی، یکپارچه‌سازی، تبادل و امنیت داده‌ها و اطلاعات ملی با هدف افزایش قدرت حکمرانی، ساماندهی و انسجام بخشی به نظام تبادل داده‌ها و اطلاعات، گسترش تبادل اطلاعات میان دستگاهها و نهادهای مشمول این قانون و تسهیل دسترسی به اطلاعات پایه برای کسب و کارهای بخش خصوصی برعهده «شورایعالی فضای مجازی» است.

۳- علیرغم مفاد ماده ۳ قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات و همچنین اهداف اولیه تعریف دولت الکترونیک، هیچگونه یکپارچگی و تبادل اطلاعاتی بین سامانه‌های موجود وجود ندارد؛ در حالی که می‌بایست با هدف حذف پیچیدگی‌ها و تعارضات فرآیندهای ارائه خدمات و افزایش کارایی فرآیندها برای ارائه خدمات، از طریق اجرای معماری اطلاعاتی ملی، فرایند یکپارچه‌سازی ساختار سامانه‌های خدمات دولتی در سطح کلیه دستگاههای دولتی ضمن جلوگیری از دوباره کاری و موازی کاری و بهره مند شدن دستگاهها از توانمندیها و ظرفیت‌های یکدیگر، یکپارچگی و گردش اطلاعات بین سامانه‌ها به عنوان یکی از محورهای اصلی جهت گذار به سمت دولت هوشمند صورت پذیرد.

در حالی که در بسیاری از سامانه‌های موجود، ذینفعان می‌بایست به کرات نسبت به درج اطلاعات تکراری که بسیار زمانبر و مستلزم صرف هزینه است اقدام نمایند در حالی که به دلیل مسائل امنیتی و همچنین عدم تمایل دستگاهها جهت اشتراک گذاری داده‌ها، عزم جدی برای یکپارچه‌سازی اطلاعات وجود ندارد.

۴- سایر مشکلات موجود در زمینه دسترسی به موقع و آسان به سامانه‌ها نیز از دیگر موانع اصلی در بهره‌مندی کسب و کارها از خدمات الکترونیک می‌باشد. این معضلات شامل مشکلات فنی و اختلالات متعدد در زمان بروزرسانی سامانه‌ها و همچنین کاهش سرعت و اختلال در دسترسی به سامانه‌ها در زمان پیک مراجعات به سامانه (به طور مثال هنگام تکمیل اظهارنامه‌های مالیاتی ارزش افزوده هنگام پیک مراجعه به سامانه) می‌باشد.

۵- امنیت داده‌ها و اطلاعات فعالان اقتصادی یکی دیگر از مهمترین مسائل مربوط به سامانه‌ها است که لازم است برنامه‌ریزی جدی برای موضوع عدم نشت اطلاعات به واسطه گسترش بی‌رویه سامانه‌ها صورت پذیرد. یکی از مهمترین اقدامات اثرگذار در این خصوص رتبه‌بندی سامانه‌ها است که رتبه‌بندیها از طریق فرایند ارزیابی سامانه‌ها بر اساس بلوغ دستگاهها توسط سازمان فناوری اطلاعات و بنا به اعلام نیاز دستگاه متولی به عنوان بهره‌بردار صورت می‌پذیرد.

حسب برگزاری دومین جلسه دبیرخانه کارگروه حمایت از کسب و کارهای خراسان رضوی مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۰ با دستور کار الزام یکپارچه سازی سامانه های الکترونیکی (تعدد سامانه ها) از جمله سامانه بهین یاب، جامع تجارت و مودیان و ... و تسهیل در فرایند های تجارت با توجه به تکالیف ماده ۸ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در ارتباط با لزوم الکترونیکی کردن فرایند تجارت خارجی مقرر گردید با توجه به اینکه تعدد سامانه ها در حوزه فعالیت بنگاه های اقتصادی بسیار زیاد است از جمله سامانه جامع تجارت، سامانه جامع انبارها، سامانه پنجره واحد فرامرزی، سامانه معاملات فصلی، سامانه مودیان مالیاتی، سامانه ثبت اظهارنامه عملکرد، سامانه مالیات بر ارزش افزوده، سامانه حقوق و دستمزد، سامانه جام، سامانه جامع روابط کار، سامانه تامین اجتماعی، سامانه فراورده های نفتی، درگاه ملی مجوزها، سامانه محیط زیست، سامانه جامع مدیریت پس از ترخیص، سامانه غذا و دارو، سامانه ملی استاندارد، سامانه ثبت علائم تجاری و ثبت شرکتهای، که هریک از سامانه ها واحدهای اقتصادی را مکلف نموده اند یکسری اطلاعات را در سامانه همواره وارد و به روز رسانی نمایند موجب اتلاف هزینه اعم از وقت و منابع مالی و پیچیدگی های زیادی ایجاد نموده است و از طرفی بسیاری از این اطلاعات استفاده نمی شود ضمن اینکه این امکان وجود دارد تا در قالب یک سامانه جامع همه

اطلاعات را جمع آوری و زمینه استفاده همه دستگاه ها فراهم گردد لذا در این خصوص مقرر گردید به جهت اهمیت موضوع در نشست دیگری شاخص ها و چگونگی جمع و ایجاد ارتباط میان این سامانه ها و کاهش تعدد سامانه ها با حضور دستگاه های اجرایی و بخش خصوصی مطرح و پیشنهادات جمع و یکپارچه سازی سامانه ها و تهیه فهرست جامعی از آنها صورت پذیرد. لذا پس از طرح مجدد موضوع در دبیرخانه شورا و بحث و گفت و گو مقرر گردید:

پیشنهادات دستور کار :

- مطابق با بند (ت) ماده (۱۰۷) برنامه هفتم توسعه، وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی موظفند به منظور هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک، سامانه های موازی الکترونیکی را حذف کنند. بر اساس این مصوبه، به منظور هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک، وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی موظفند نسبت به طراحی و راهبری سامانه های مشترک، در ستاد وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مستقل و حذف سامانه های موازی در چهارچوب برنامه تحول رقومی (دیجیتال) خود، اقدام نموده و آن را به مرحله اجرا در آورند.

- در تبصره این ماده نیز آمده است که به منظور پرهیز از موازی کاری و صرفه جویی در هزینه های دولت، در طول سالهای اجرای این برنامه، راه اندازی هرگونه سامانه جدید با گستره ملی و فرابخشی صرفاً پس از کسب مجوز از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات امکانپذیر است. وزارت مزبور مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ وصول درخواست، نسبت به ضرورت راه اندازی و عدم موازی کاری آنها تعیین تکلیف نموده و نتیجه را ابلاغ نماید. لذا مقرر گردید:

۱- با توجه به مشکلات مختلف پیش روی کسب و کارها از محل تعدد سامانه های خدمت رسانی در دستگاههای دولتی، کلیه دستگاه های اجرایی متولی سامانه های الکترونیکی مرتبط با حوزه فعالین اقتصادی حداکثر ظرف مدت ۲ هفته اطلاعات مورد نیاز قابل درج در سامانه های هر دستگاه، لیست خدمت قابل ارائه از طریق آن دستگاه و لیست استعلاماتی که از سایر دستگاه های اجرایی اخذ می گردد را تهیه و به اداره کل ارتباطات و فناوری اطلاعات خراسان رضوی و دبیرخانه شورا جهت جمع بندی نهایی و شناسایی هم پوشانی منعکس نمایند.

۲- به لحاظ محدودیت هایی که برای دستگاه های اجرایی استان در سامانه ها وجود دارد به منظور ارتقای بهره وری و تسریع در ارائه خدمات به فعالان اقتصادی در درون استان ها لازم است موارد به صورت جداگانه توسط دستگاه های اجرایی به دبیرخانه شورا منعکس و دبیرخانه در خصوص افزایش تفویض اختیار به استانها از مرکز پیگیری بعمل آورد.

۳- طبق بند چ و ح ماده (۱۰۷) برنامه هفتم توسعه کلیه دستگاه های اجرایی متولی پایگاههای اطلاعاتی پایه موضوع قانون مدیریت داده ها و اطلاعات ملی مکلفند حداکثر تا پایان سال اول برنامه، پایگاه اطلاعاتی خود را تکمیل نمایند و از ابتدای سال دوم برنامه، تبادل داده و اطلاعات و هرگونه پاسخگویی به استعلام های مورد نیاز سایر دستگاه های اجرایی و کسب و کارها را بر اساس قانون مدیریت داده ها و اطلاعات ملی به صورت کاملاً آبی و برخط انجام دهند و ظرف یک سال از لازم الاجرا شدن

این قانون از دریافت هرگونه مدرک یا مستند مرتبط با پایگاههای داده و اطلاعات پایه موضوع ماده (۱۰) قانون مدیریت دادهها و اطلاعات ملی به صورت دستی یا الزام به بارگذاری توسط کاربران خودداری نمایند لذا کلیه دستگاه های اجرایی مکلف می باشند برای توسعه دولت هوشمند به منظور ارتقای شاخصهای ملی و بین المللی از جمله شاخص بین المللی توسعه دولت الکترونیک از هم اکنون پیش بینی های لازم در خصوص دسترسی به پایگاه های اطلاعاتی پایه را ایجاد نموده و از اخذ مدارک به صورت فیزیکی در چارچوب قوانین مورد نظر خودداری گردد.

۴- اداره کل ثبت اسناد و املاک خراسان رضوی ظرف مدت دو هفته اسامی و مشخصات دستگاه هایی که علیرغم وجود سامانه ها به صورت مکتوب استعلامات را انجام می دهند به دبیرخانه شورا برای اقدامات بعدی منعکس نمایند.

۵- سازمان نظام صنفی رایانه ای کشور با بهره گیری از حداکثر توان کلیه تشکلهای فعال در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات نسبت به ارائه برنامه پیشنهادی تحول و ارتقای بهره وری با استفاده از فناوری اطلاعات و هوشمندسازی هر یک از بخشها اقدام و آن را به دستگاه اجرایی ذی ربط ارائه نماید.